

Silahlı Çatışmalarda Okul ve Üniversitelerin Askeri Amaçla Kullanılmasını Önlemek için Rehber İlkeler

Silahlı çatışmanın tarafları okul ve üniversiteleri askeri amaçlarını desteklemek üzere kullanmaktan kaçınmaları yönünde teşvik edilmektedir. Her ne kadar belli kullanım biçimleri silahlı çatışma hukukuna aykırı sayılmasa da, tüm taraflar, öğrencilerin güvenliğini ve eğitimini olumsuz etkilemekten kaçınmayı amaçlamalı ve sorumlu bir uygulama için aşağıdaki ilkeleri rehber olarak kullanmalıdır:

İlke 1: Faal olan okul ve üniversiteler silahlı çatışmanın taraflarına ait muharip güçler tarafından askeri amaçlarına herhangi bir biçimde hizmet etmek üzere kullanılmamalıdır.

- (a) Bu ilke, normal okul saatleri dışında, hafta sonları ve resmi tatillerde ve okulların tatil edildiği dönemler gibi, geçici olarak kapalı olan okul ve üniversiteleri de kapsar.
- (b) Silahlı çatışmanın tarafları eğitim kurumu yöneticilerine, okul ve üniversiteleri kendi askeri faaliyetlerinde kullanabilmek için tahliye etmelerini sağlamak için zor kullanmamalı, bunu teşvik edici tekliflerde bulunmamalıdır.

İlke 2: Silahlı çatışmadan kaynaklı tehlikeler yüzünden terk edilmiş veya tahliye edilmiş okul ve üniversiteler silahlı çatışmanın taraflarının muharip güçlerince askeri amaçla kullanılmamalıdır; bu duruma tek istisna, ancak uygun bir farklı alternatif sunulmadığı ve okulun veya üniversitenin kullanılmasıyla elde edilecek askeri avantajı karşılayacak başka bir alternatifin bulunmaması olabilir. Hastaneler gibi uluslararası insancıl hukukun özel koruması altında olanların dışındaki diğer binalar, okullara kıyasla daha uygun konumda veya mimaride olmasalar bile, daha uygun seçenekler olarak değerlendirilmeli ve okul ve üniversite binalarının yerine tercih edilmelidir. Silahlı çatışmanın tarafları, tüm sivil nesnelere saldırılardan korumak için her türlü tedbiri almaları gerektiğini unutmamalıdır.

- (a) Terkedilmiş veya tahliye edilmiş okul ve üniversiteler bu amaçla mümkün olan en kısa süre için kullanılmalıdır.
- (b) Silahlı çatışmanın taraflarına mensup muharip güçlerin askeri amaçlar çerçevesinde kullandığı terkedilmiş veya tahliye edilmiş okul ve üniversiteler, savaşan taraflar bu yerlerden çekildikten sonra eğitim makamlarına, bu tesisleri mümkün olduğunca hızla ve öğrencilerin ve çalışanların güvenliğini tehlikeye atmaması koşuluyla, yeniden eğitim amacıyla kullanıma açmaları için teslim edilmelidir.
- (c) Muharip güçlerin tamamen çekilmesinin ardından, okuldaki her türlü askerileştirme ve tahkimat belirtisi tamamen ortadan kaldırılmalı, kurumun altyapısında tespit edilen her türlü hasarın mümkün olduğunca hızla düzeltilmesi için gereken tüm gayret gösterilmelidir. Mekân özellikle tüm silah, mühimmat ve patlamamış cephane veya savaş kalıntısından arındırılmalıdır.

İlke 3: Okullar ve üniversiteler hiçbir zaman silahlı çatışmanın karşı tarafının gelecekte bu mekânları kullanma imkânını ortadan kaldırmak amacıyla tahrip edilmemelidir. Normal şartlarda, okul ve üniversiteler sivil nesnelere ve bu özellikleri, içeride ders yapılırsa da, o güne özel veya resmi tatil sebebiyle kapalı, tahliye veya terk edilmiş olsa da geçerlidir.

İlke 4: Silahlı çatışmanın taraflarına mensup muharip güçlerin okul ve üniversiteleri askeri amaçlar için kullanması, koşullara bağlı olarak, bu yerleri saldırılabilir askeri hedeflere dönüştürse de, silahlı

çatışmanın tarafları bu yerlere saldırmadan önce uygulanabilir diğer tüm tedbirleri değerlendirmelidir. Koşulların uygun olmadığı haller dışında, düşmanı bu yerleri kullanmaktan vazgeçmediği takdirde saldıracağı konusunda uyararak bu tedbirlere dâhildir.

- (a) Askeri hedef haline gelmiş bir okula yapılacak her türlü saldırıdan önce, silahlı çatışmanın tarafları çocukların özel koruma ve saygıya hakları olduğu gerçeğini dikkate almalıdır. Değerlendirilmesi gereken bir başka konu da, bir okulun hasar görmesi veya tamamen tahrip edilmesinin uzun vadede bir topluluğun eğitime erişiminde yaratacağı potansiyel olumsuz etkidir.
- (b) Çatışmanın taraflarından birine ait muharip güçlerin bir okul veya üniversiteyi askeri amaçları için kullanması, karşı tarafın bu tesisi ele geçirmesi halinde, ele geçiren taraf bu durumu, kendi askeri amaçları için kullanmayı sürdürmek üzere bir mazeret olarak kullanmamalıdır. İlk fırsatta, tesisteki askerileştirme ve tahkimata dair her tür kanıt veya belirti ortadan kaldırılmalı ve tesis eğitim amacıyla kullanılmak üzere sivil yetkililere iade edilmelidir.

İlke 5: Okul ve üniversitelerin güvenliğini sağlamak için başka hiçbir seçeneğin bulunmadığı haller dışında, silahlı çatışmanın taraflarına ait muharip güçler bu işle görevlendirilmemelidir. Mümkünse okul ve üniversitelerin güvenliğinin sağlanması için uygun eğitim almış sivil personel istihdam edilmelidir. Gerekirse çocukların, öğrencilerin ve personelin daha güvenli bir yere tahliye edilmeleri seçeneği de değerlendirilmelidir.

- (a) Muharip güçlerin okul ve üniversitelerin güvenliğiyle ilgili görevler üstlenmesi halinde, okulun sivil statüsünü tehlikeye atmamak ve eğitim ortamını bozmamak için mümkünse kurum sahasında veya binalarında bulunmamalıdır.

İlke 6: Silahlı çatışmanın tüm tarafları bu *Rehber İlkelerin* emir-komuta zincirinin başından sonuna kadar uygun biçimde hayata geçirilmesini teşvik etmek için mümkün olan her yere, örneğin doktrinlerine, askeri kılavuzlarına, angajman kurallarına, hareket emirlerine ve diğer her türlü dağıtım araçlarına dahil etmelidir. Silahlı çatışmanın tarafları bunu en uygun hangi yöntemle yapacaklarını belirlemelidir.